Soek jy 'n fantastiese tutor?

www.teachme2.com/matriek

Byeengebring deur

teachme2

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN/
NASIONALE SENIORSERTIFIKAATEKSAMEN

GEOGRAFIE V1

2019

NASIENRIGLYNE

PUNTE: 225

Hierdie nasienriglyne bestaan uit 20 bladsye.

Kopiereg voorbehou

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

Marking Guidelines

The following marking guidelines have been developed to standardise marking in all provinces.

Marking

- ALL selected questions MUST be marked, irrespective of whether it is correct or incorrect
- Candidates are expected to make a choice of THREE questions to answer. If all questions are answered, ONLY the first three questions are marked.
- A clear, neat tick must be used: ✓
  - If ONE mark is allocated, ONE tick must be used: ✓
  - If TWO marks are allocated, TWO ticks must be used: ✓✓
  - The tick must be placed at the FACT that a mark is being allocated for
  - Ticks must be kept SMALL, as various layers of moderation may take place
- Incorrect answers must be marked with a clear, neat cross: ✗
  - Use MORE than one cross across a paragraph/discussion style questions to indicate that all facts have been considered
  - Do NOT draw a line through an incorrect answer
  - Do NOT underline the incorrect facts
- Where the maximum marks have been allocated in the first few sentences of a paragraph, place an **M** over the remainder of the text to indicate the maximum marks have been achieved

For the following action words, ONE word answers are acceptable: **give**, **list**, **name**, **state**, **identify**
For the following action words, a FULL sentence must be written: **describe**, **explain**, **evaluate**, **analyse**, **suggest**, **differentiate**, **distinguish**, **define**, **discuss**, **why**, **how**
The following action words need to be read within its context to determine whether a ONE word answer or FULL sentence is required: **provide**, **what**, **tabulate**

Totalling and transferring of marks

- Each sub-question must be totalled
  - Each question has six sub-sections, therefore six sub-totals per question required
  - Sub-section totals to be written in right hand margin at the end of the sub-section and underlined
  - Sub-total must be written legibly
  - Leave room to write in moderated marks on different levels
- Total sub-totals and transfer total to top left hand margin next to question number
- Transfer total to cover of answer book

Moderation

Marking on each level of moderation is done in the same way as the initial marking. All guidelines for marking must be adhered to.

If a mark for a sub-question is changed after moderation, the moderator must strike through the marker's mark and write down the new mark. ~~12~~ 16

The total for the question must be re-calculated, and similarly be struck off and the new total to be written down.

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

QUESTION 1

1.1.1 A (South Atlantic High) (1) ✓
1.1.2 B (Kalahari High) (1) ✓
1.1.3 B (South Indian) (1) ✗ **2**

1.2.1 Melting snow ✓
1.2.2 Mouth ✗
1.2.3 Third order ✓ **2**

1.3.1 Katabatic ✗
1.3.2 **1** occurs during the day while **2** occurs at night ✓✓

1.3.3 Cold air rolls down ✓✓ into the valley and forms an inversion

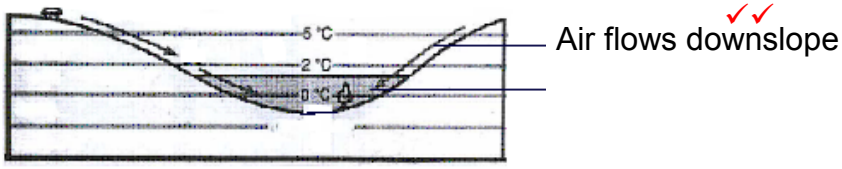

6

1.4.1 Shape of front concave ✗
Steep gradient of front ✓

1.4.2 Warm air undercuts the cold air ✗

1.4.3 Air behind the cold front is colder ✓✓ than the air in front. Cold air moves faster ✓✓ than warm air ahead of it. Cold front catches ✓✓ up with the warm front. **7**

1.5.1 (a) A river that only flows all year round ✗

(b) The river channel is wide ✗

(c) Regularity ✓✓ of rainfall and the soil type ✓✓ over which the streams flow. **4**

1.6.1 Gauteng ✓ and the Eastern Cape ✗

1.6.2 Mining waste dumped ✓ in the river and industries pollute ✓ the water.

1.6.3 The cost of food production will increase at it is costly ✓✓ to buy purified water. Farmers will have to buy more ✓✓ chemicals to purify water. Chemicals cost ✓✓ a lot and this will increase production costs. It will be costly ✓✓ to purify water for use in electricity generation. These costs (M) will be included in electricity prices. Costs will increase the price of electricity during production. There will be less clean water to generate hydro electricity. **11**

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

AFDELING A: KLIMAAT, WEER EN GEOMORFOLOGIE

VRAAG 1

1.1 1.1.1 cumulonimbus (1)

1.1.2 konveksie (1)

1.1.3 oog (1)

1.1.4 stabiel (1)

1.1.5 konvergensie (1)

1.1.6 donderstorms (1)

1.1.7 warm (1) (7 x 1) (7)

1.2 1.2.1 G (hoefystermeer) (1)

1.2.2 E (levée) (1)

1.2.3 A (gevlegte stroom) (1)

1.2.4 H (stroomversnelling) (1)

1.2.5 B (delta) (1)

1.2.6 F (waterval) (1)

1.2.7 C (wegsny/insny/uitkalwer) (1)

1.2.8 D (kronkel/meander) (1) (8 x 1) (8)

1.3 1.3.1 Suid-Atlantiese (Hoog) (1)
(Aanvaar St. Helena (Hoog)) (1 x 1) (1)

1.3.2 Hoogste lugdruk (1 024 hPa/mb) is in die middel (2)
Lugdruk neem toe na die middel toe (2)
[ENIGE EEN] (1 x 2) (2)

1.3.3 Antikloksgewyse (divergensie) sirkulasie rondom die hoogdruk dra koue, droër lug na die land toe waar dit kondenseer om mis te vorm (2) (1 x 2) (2)

1.3.4 Die ITKS (hitte-ewenaar/termiese ewenaar) migreer (beweeg) noord in die winter (2)
Son direk bo die Noordelike Halfrond/Kreefskeerkring (2)
In die winter migreer (beweeg) alle drukstelsels noord met die skynbare beweging van die son (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

1.3.5 Die Suid-Indiese Hoog (**B**) is in die pad van middelbreedte-sikloon (2)
Antisikloon (**B**) neem dus 'n blokkeerposisie in/verhoed MBS om ooswaarts te beweeg (2)
Middelbreedte-sikloon word gedwing om in 'n suidwestelike rigting te beweeg (2)
[ENIGE EEN] (1 x 2) (2)

1.3.6 Die haal (afstand) van die wind vanaf **B** het 'n korter afstand om te beweeg/**B** is nader aan die kus in die winter (2)
Die gevolg is minder vog wat oor die land ingevoer word (2)
Toename in dalende lug lei tot minder kondensasie (2)
Daar sal minder reënval wees as gevolg van hierdie toestande (2) **[HIERDIE PUNTE KAN SLEGS TOEGEKEN WORD OP VOORWAARDE DAT VERWYSING NA BOEGENOEMDE VERDUIDELIKINGS GEMAAK WORD]**
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)

1.4 1.4.1 nag (1) (1 x 1) (1)

1.4.2 (a) ryp (1)
(b) stralingsmis (1) (2 x 1) (2)

1.4.3 Wind **B** is koue lug wat swaar is en op die valleibodem dreineer (2)
Hierdie koue lug konvergeer op die valleivloer en verplaas die warm lug in die vallei en forseer dit opwaarts (2)
Hierdie warm lug veroorsaak 'n styging in temperatuur met hoogte wat 'n inversie is (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)

1.4.4 **STRALINGSMIS**
Beïnvloed sigbaarheid vir motoriste en ander aktiwiteite (2)
Verkeer is stadiger en mense is laat vir werk/hoër brandstofkostes (2)
Risiko van ongelukke neem toe (2)
Voortdurende vogtigheid maak/skep ongemaklike toestand vir die mense (2)
Kombineer met besoedelde stowwe om rookmis te vorm wat gesondheidskwessies veroorsaak (2)

EN/OF

RYP
Boere kan slegs rypbestande gewasse op die valleibodem plant (2)
Moeilik om op die valleibodem te leef want die temperatuur is laag (2)
Dit is duurder want dit sal kunsmatige verwarming vereis (2)
Mense word siek as gevolg van koue toestande (2)
Afname in inkomste omdat boerdery-aktiwitwieite afneem (2)
[ENIGE VIER. AANVAAR INDIEN KANDIDATE SLEGS NA EEN ASPEK VERWYS. INDIEN KANDIDATE NA BEIDE VERWYS IS DIT AANVAARBAAR] (4 x 2) (8)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

1.5 1.5.1 Dit verwys na die manier waarop strome in 'n dreineerbekken gerangskik is/
Die beskrywing van die patroon van die rivierstelsels/strome in 'n dreineerbekken/Oppervlakpatroon wat deur 'n rivier en sy sytakke gevorm word (1)
[KONSEP] (1 x 1) (1)

1.5.2 Dit lyk soos die takke van 'n boom (2) (1 x 2) (2)

1.5.3 Dendrities: Sytakke sluit aan teen skerp hoeke (2)
Tralie: Sytakke sluit by hoofstroom aan teen 90°-hoek (2)
} Verskil moet gekwalifiseer word

Dendrities: Langer sytakke (2)
Tralie: Kort sytakke (2)
} Verskil moet gekwalifiseer word
OF
Die dendritiese patroon (2) het langer (2) sytakke (2)
OF
Die traliepatroon (2) het korter (2) sytakke

[ENIGE EEN VERWANTE VERSKIL. GEEN PUNTE VIR GEDEELTES VAN ANTWOORD] (2 x 2) (4)

1.5.4 <u>Dendrities</u>
Die onderliggende rotsstruktuur is massief/eenvormig/ewe veel weerstand teen erosie (2)

<u>Tralie</u>
Uiteenlopende weerstand teen erosie/geplooide rotsstruktuur/afwisselende lae van harde en sagte rots/hellende rotsstrata (2) (2 x 2) (4)

1.5.5 In die dendritiese patroon word water wyd versprei in die dreineerbekken en water is toeganklik (2)
Langer sytakke en water is dus meer toeganklik (2)
Kom voor oor plat/gelyk hellings (middel-/benedeloop) dus meer geskik vir boerdery (2)
Groter vloedvlaktes met toegang tot vrugbare grond (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)

1.6 1.6.1 Vertikaal/Afwaarts (1) (1 x 1) (1)

1.6.2 Opheffing (1) (1 x 1) (1)

1.6.3 Isostatiese opheffing/Tektoniese kragte/Aardkorskragte (1) (1 x 1) (1)

1.6.4 Steiler hellings maak dit ongeskik vir menslike bewoning (2)
Dieper klowe maak boerderyaktiwiteite onmoontlik (2)
Bou-infrastruktuur sal duurder wees (2)
Meer gespesialiseerde boerderymasjinerie sal benodig word (2)
Water vir menslike gebruik sal nie maklik toeganklik wees nie (2)
Nou vloedvlaktes sal vrugbare landbougrond verminder (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

1.6.5 'n Knakpunt sal tussen die ou en nuwe punt van erosie sal ontstaan (2)
Watervalle ontwikkel by die knakpunt waar daar 'n skerp verandering in gradiënt is (2)
Vertikale (aanvaar afwaartse) erosie lei tot (gepaarde) terrasse (2)
Valleie in valleie ontwikkel as gevolg van 'n nuwe valleibodem (2)
Meanders erodeer baie diep om ingesnyde/ingesinkte meanders te vorm (2)
Vloedvlaktes is vernou (2)
[AANVAAR OOK DIE VOLGENDE]
Hoër vloeisnelheid mag van die vlegstrome verwyder (2)
Hoër vloeisnelheid mag deur die oewerwalle breek (2)
Hoër vloeisnelheid mag van die bestaande deltas wegspoel (2)
Hoër vloeisnelheid mag tot meer hoefystermere lei (2)
[ENIGE VIER] (4 x 2) (8)
[75]

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

VRAAG 2

2.1 2.1.1 isoterme (1)

2.1.2 A (1)

2.1.3 A tot B (1)

2.1.4 B tot A (1)

2.1.5 B (1)

2.1.6 A (1)

2.1.7 B (1)

2.1.8 A (1) (8 x 1) (8)

2.2 2.2.1 D/bron (1)

2.2.2 A/waterskeiding (1)

2.2.3 H/samevloeiing (1)

2.2.4 B/vloedvlakte (1)

2.2.5 G/interfluviale rif (1)

2.2.6 C/mond (1)

2.2.7 E/dreineerbekken (1) (7 x 1) (7)

2.3 2.3.1 Suid (1) (1 x 1) (1)

2.3.2 Lugbeweging is kloksgewys aangedui deur pyltjies (1)
Simbole in die diagram impliseer kloksgewyse rotasie (1)
Warmfront lê oos van die koue front (in die Suidelike Halfrond) (1)
Die warmsektor lê noord van die koue sektor (in die Suidelike Halfrond) (1)
Die V van die warmsektor wys suidwaarts (in die Suidelike Halfrond) (1)
[ENIGE EEN] (1 x 1) (1)

2.3.3 Poolfront (1) (1 x 1) (1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

2.3.4

Koue sektor	Warm sektor
Droë lug (2)	Vogtige lug (2)
Digte, swaar lug (2)	Ligte, minder dig lug (2)
Lae temperature (2)	Hoë temperature (2)
Hoë druk (2)	Lae druk (2)
Suidoostelike/suidwestelike wind (2)	Noordwestelike wind (2)
Agter die kuoe front (2)	Agter die warmfront (2)

[ENIGE EEN VERSKIL]

In die koue sektor (2) is die lug droër (2)
In die warmsektor (2) is die lug vogtiger (2)
In die koue sektor (2) is die lug swaarder en digter (2)
In die warmsektor (2) is die lug ligter en minder dig (2)
In die koue sektor (2) is die temperatuur laer (2)
In die warmsektor (2) is die temperatuur hoër (2)
In die koue sektor (2) is die lugdruk hoër (2)
In die warmsektor (2) is die lugdruk laer (2)
In die koue sektor (2) kom suidoostelike/suidwestelike winde voor (2)
In die warmsektor (2) kom noordwestelike winde voor (2)
Die koue sektor (2) is agter die koue front (2)
Die warmsektor (2) is agter die warmfront (2)
[ENIGE EEN. DIE SEKTOR MET DIE KWALIFIKASIE] (2 x 2) (4)

2.3.5 Die voorpunt van die koue front haal die warm front by die toppunt in (2)
Koue lug ondersny die warm lug en dit word verplaas en opgelig (2)
Koue en warm front smelt saam,versmelt (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)

2.3.6 Weer sal stabiel wees met wolklose en sonnige toestande (2)
Geen reën nie wat dit geskik maak vir buitemuurse aktiwiteite (2)
Gematigde temperature wat dit aangenaam maak vir buitelug-aktiwiteite (2)
Matige tot ligte winde maak buitemuurse aktiwiteite moontlik (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)

2.4 2.4.1 Winter (1) (1 x 1) (1)

2.4.2 Die teenwoordigheid van die Kalahari-hoogdruksel in die binneland (1)
Die teenwoordigheid van bergwinde (1)
Kalahari Hoogdruk is naby aan die oppervlakte (1)
[ENIGE EEN] (1 x 1) (1)

2.4.3 Waai vanaf die Kalahari-hoogdruk tot by kus-laag (1)
Waai vanaf die platorand na kus-laag (1)
Waai teen die berg af na die see toe (1)
[ENIGE EEN] (1 x 1) (1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

2.4.4 (a) A - aflandig (1)
B - aanlandig (1) (2 x 1) (2)

(b) Tekort aan vogtigheid omdat lug vanaf die land na die see waai (2)
Lug daal daarom geen kondensasie nie (2)
[ENIGEEEN] (1 x 2) (2)

(c) **NEGATIEF**
Warm, droë lug verhoog oppervlakwaterverdamping (2)
Warm winde droog die plantegroei uit (2)
Droë plantegroei kan tot veldbrande lei/veldbrande aanhelp (2)
Die windvlae kan uitsprei en die veldbrand versprei (2)
Veldbrande vernietig ekosisteme/habitatte (2)
Biodiversiteit word verminder/verlaag (2)
Voedselkettings word onderbreek (2)
Vernietiging van plantegroei kan tot oop grond en gronderosie lei (2)
Gronderosie sal grondvrugbaarheid verminder/verlaag (2)
POSITIEF
Verhoog die temperatuur van die kusgebiede in die winter (2)
Veldbrande moedig hergroei en regenerasie van natuurlike plantegroei aan (2)
[ENIGE VIER] (4 x 2) (8)

2.5 2.5.1 Permanente riviere vloei regdeur die jaar (1) en episodiese riviere vloei slegs vir 'n paar uur na swaar reënval of donderstorms (1)
[KONSEP] (2 x 1) (2)

2.5.2 Die watertafel is bokant die rivierbedding (2) (1 x 2) (2)

2.5.3 Lae of sporadiese reënval om die grondwatervlak te voed (2)
Hoë verdampingstempo uit die grond (2)
Meer deurdringbare gesteentes lei tot dieper infiltrasie (2)
Langer droogtetydperke (2)
Droër grond absorbeer water maklik (2)
Oorgebruik van ondergrondse water (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)

2.5.4 Meer afloopwater/oppervlakvloei lei daartoe dat meer water die stroom bereik (2)
Watervlak in stroom sal styg (2)
Groter moontlikheid dat vloede sal voorkom (2)
Minder infiltrasie sal veroorsaak dat die watertafel in die droë seisoen sal daal (2)
Verhoogde/Meer erosie sal die stroomvrag verhoog/vermeerder (2)
Verhoogde neerslag sal die stroom valkker maak (2)
Destabilisering van die oewerwalle (2)
Ontwrigting van die akwatiese ekosisteme/voedselwebbe/voedselkettings (2)
[ENIGE VIER] (4 x 2) (8)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

2.6 2.6.1 Gebruik rivierbronne op 'n volhoubare wyse sodat dit steeds in die toekoms beskikbaar sal wees (1)
[KONSEP] (1 x 1) (1)

2.6.2 Chemiese afval/afvalwater kan in die rivier gestort word (1)
Suurreën wat deur lugbesoedeling by die fabriek veroorsaak word, kan in die rivier beland (1)
[ENIGE EEN] (1 x 1) (1)

2.6.3 Afvalwater sal behandel/gesuiwer word by die afvalwaterbehandelingsaanleg sodat hergebruik/hersikleer kan word (2)
Meer varswaterbronne sal beskikbaar wees (2)
Die gesuiwerde water sal siektes voorkom en elimineer (2)
Beskerm akwatiese ekosisteme (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)

2.6.4 Waterlewe bedreig (2)
Wanbalans van die ekosisteem (2)
Verminderde biodiversiteit (2)
Verhoogde nitraat moedig algegroei aan/eutrifikasie (2)
Verlaagde suurstofvlakke (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)

2.6.5 Minder skoon/suiwer waterbronne vir primêre en sekondêre ekonomiese aktiwiteite (2)
Minder skoon water lei tot waterbeperkings (2)
Waterbehandeling is duur en verhoog die koste van water (2)
Om alternatiewe waterbronne te bekom sal duur wees (gee voorbeelde) (2)
Minder goedere vervaardig vir binnelandse en uitvoermarkte (2)
Verminder die produktiwiteit van landbou/vervaardiging (2)
Negatiewe invloed op veeboerdery aangesien die aantal diere verminder sal word (2)
Swak watergehalte sal toerisme negatief beïnvloed as gevolg van vrees vir siektes as swak gehalte water gedrink word(2)
Minder toeriste beteken minder inkomste vir die land (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)
[75]

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

AFDELING B: LANDELIKE EN STEDELIKE NEDERSETTINGS EN SUID AFRIKAANSE EKONOMIESE GEOGRAFIE

VRAAG 3

3.1 3.1.1 A (1)

3.1.2 A (1)

3.1.3 A (1)

3.1.4 B (1)

3.1.5 A (1)

3.1.6 B (1)

3.1.7 B (1)

3.1.8 B (1) (8 x 1) (8)

3.2 3.2.1 D/Oos-Kaap (1)

3.2.2 A/Koper (1)

3.2.3 B/Phalaborwa ROI (1)

3.2.4 C/Motorvoertuigmontering (1)

3.2.5 A/Wes-Kaap (1)

3.2.6 C/PWV/Gauteng (1)

3.2.7 B/Port Elizabeth-Uitenhage (1) (7 x 1) (7)

3.3 3.3.1 84% (1) (1 x 1) (1)

3.3.2 '…slegs 30% van die land se dokters werk by openbare hospitale' (2)
'meer geld word op die private sektor as op die openbare sektor bestee' (2)
'Vir die meeste Suid-Afrikaners is die gehalte van gesondheidsorg ontoereikend.'
[ENIGE EEN] (1 x 2) (2)

3.3.3 Nie almal het dieselfde toegang tot gesondheidsorg nie (2)
Private gesondheidsorg is baie duur (2)
Mense staan vir lang ure in lang rye (2)
Medikasie is nie altyd by die openbare gesondheid beskikbaar nie (2)
Mobiele klinieke is nie toegerus met genoeg medisyne en toerusting nie (2)
Die dienste wat in in openbare klinieke aangebied word, is beperk a.g.v begrotingbeperkings (2)
Openbare gesondheidsorggeriewe word nie behoorlik in stand gehou nie (2)
Dokter tot pasiënt verhouding is hoog (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

3.3.4 Verhoog die getal dokters wat deur openbare hospitale en klinieke in diens geneem word (2)
Bou meer hospitale en klinieke om dienste aan groter deel van bevolking te bied (2)
Behoorlike instandhouding van hospitaalinfrastruktuur (2)
Genoegsame voorsiening van toerusting/voorraad (2)
Maak gesondheidsorg meer bekostigbaar (2)
Reguleer die pryse van alle mediese dienste en medisyne (2)
Verleng werksure van plaaslike klinieke om groter toeganklikheid tot behandeling te verkry (2)
Reguleer die pryse van mediese skemas (2)
Stel 'n bekostigbare nasionale gesondheidversekering bekend (2)
Verbeter salarisse van gesondheidsorgwerkers (2)
Verbeter die kwalifikasies van gesondheidsorgwerkers in openbare hospitale (2)
Gereelde monitering van gesondheidsdienswerkers deur senior bestuur (2)
Verhoog die getal gesondheidsorgwerkers in die openbare sektor (2)
Gee aansporingsmaatreëls om diensverskaffing in openbare hospitale aan te moedig (2)
Verskaf openbare en privaat venootskappe (2)
[ENIGE VIER] (4 x 2) (8)

3.4 3.4.1 Veelvuldige kernmodel/Harris en Ullman (1) (1 x 1) (1)

3.4.2 Residensieel (1) (1 x 1) (1)

3.4.3 Hoë geboue/wolkwkrabber (1)
Hoë geboudigtheid (1)
[ENIGE EEN] (1 x 1) (1)

3.4.4 Om kommersiële aktiwiteite te desentraliseer (2)
Afgeleë besigheidsdistrik is meer toeganklik aan die buitewyke (2)
Kommersiële aktiwiteite is nou nader aan woonbuurte (2)
Minder verkeersopeenhopings aan die buitewyke (2)
Laer misdaadsyfers aan die buitewyke (2)
Meer ruimte vir uitbreiding aan die buitewyke (2)
Grond goedkoper aan die buitewyke (2)
Minder besoedeling aan die buitewyke (2)
Rustige atmosfeer aan die buitewyke (2)

OF

SSK het minder toeganklik as afgeleë besigheidsdistrik geword (2)
Kommersiële aktiwiteite van SSK ver van woonbuurte af (2)
Meer verkeersopeenhopings in die SSK (2)
Hoër misdaadsyfer in die SSK (2)
Minder ruimte in SSK (2)
Meer besoedeling in die SSK (2)
Hoë grondwaardes/huurkostes in die SSK (2)
Stedelike verval in die SSK (2)
[ENIGE EEN] (1 x 2) (2)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

3.4.5 (a) Landgebruiksone **5** en **6** is ver uitmekaar (2)
Verskillende kante van die stad geleë (2)
[ENIGE EEN] (1 x 2) (2)

(b) Swaarnywerheidgrondgebruiksones veroorsaak baie raasbesoedeling wat nie geskik is vir hoë-inkomste residensiële sones nie (2)
Lugbesoedeling uit nywerheidsgebiede stoot hoë-inkomste residensiële sones af (2)
Onaangename reuke uit nywerheidsgebiede is nie aantreklik vir hoë-inkomste residensiële sones nie (2)
Swaar nywerhede is nie esteties aantreklik vir mense in hoë-inkomste residensiële gebiede nie (2)
Instroming van verkeersopeenhoping naby swaarnywerheidsgrond-gebruiksones is nie geskik vir hoë-inkomste residensiële sones (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)

3.4.6 Daar is 'n duidelike skeiding tussen hoë-, middel- en lae-inkomste residensiële gebiede (2)
Skeiding tussen woonbuurte en werksplek (2)
Skerp gedefinieerde grondgebruiksones (2)
Hoë geboue/hoë geboudigtheid in die SSK van beide (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)

3.5 3.5.1 'n Regeringsprogram om belegging in infrastruktuur onder-ontwikkelde gebiede aan te moedig (1)
[KONSEP] (1 x 1) (1)

3.5.2 Saldanhabaai (Aanvaar Hawe van Saldanha) (1) (1 x 1) (1)

3.5.3 Staalprosessering/-vervaardiging (1)
Visbewerking en vismeelnywerhede (1)
Gaskragaanleg (1)
Skeepsherstel (1)
[ENIGE EEN] (1 x 1) (1)

3.5.4 Baai laat toe vir die ontwikkeling van 'n natuurlike hawe (2)
Beskikbare onbesette/onbeboude grond vir die uitbreiding van nywerhede (2)
Plat grond maak konstruksie goedkoper en makliker (2)
Plat frond maak die konstruksie van infrastruktuur makliker en vergemaklik toeganklikheid (2)
Klimaat is geskik vir produktiwiteit (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

3.5.5 Werksgeleenthede word in nywerhede, boerdery, infrastrukturele ontwikkeling en toerisme geskep (2)
Hierdie werksgeleenthede hef ook die vaardighede van mense op (2)
Nywerhede raak betrokke by sosiale verantwoordelikheidsprogramme (2)
Verdienstepotensiaal aangesien mense nou vaste werk het (2)
Armoede word verminder want mense het geld vir basiese behoeftes (2)
Toegang tot meer en beter dienste vir die plaaslike gemeenskap (2)
Lewenstandaard verhoog want mense kan nou private huise/mediese sorg/onderwys bekostig (2)
Toerisme gee plaaslike gemeenskappe geleenthede in die informele sektor om hulle goedere/kuns en kunshandwerk te verkoop (2)
Opgradering en ontwikkeling van nuwe infrastruktuur is voordelig vir die gemeenskap (2)
[ENIGE VIER] (4 x 2) (8)

3.6 3.6.1 Stel 'n land in staat om goedere en dienste met ander lande te verruil (1)
(1 x 1) (1)

3.6.2 'Gebruik moderne vervaardigingstegnieke' (2)
'Hoogs ontwikkelde vervoerstelsels' (2)
'Uitkontrakteer van vervaarding en dienste' (2)
[ENIGE EEN] (1 x 2) (2)

3.6.3 Dit bevorder buitelandse belegging en groter toegang tot regeringsfondse (2)
Dit skep werkgeleenthede wat lewenstandaard dus verhoog (2)
Dit verbeter die vaardighede van mense verdien dan beter salarisse (2)
Koopkrag verhoog a.g.v. hoër inkomste (2)
Goedere kan teen laer pryse gekoop word wat dus uitgawes verminder (2)
Dit moedig die ontwikkeling van meer sekondêre nywerhede aan wat 'n vermenigvuldigereffek het (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)

3.6.4 Suid-Afrika is aan die suidelike punt van Afrika geleë en die groot handelsvennote is in die Noordelike Halfronde geleë (2)
As gevolg van die afstand neem dit langer om goedere af te lewer (2)
Hoër vervoerkoste verhoog die pryse van uitvoerprodukte (2)
Die langer reisafstand het die gevolg dat goedere nie maklik bekombaar is nie (2)
Die langer reisafstand beïnvloed die gehalte van bederfbare goedere (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)

3.6.5 Mark is oorstroom met ingevoerde goedere (2)
Toenemende kompetisie beperk die vermoeë van plaaslike nywerhede om hulle werksaamhede uit te brei (2)
Dit lei tot die sluiting van plaaslike nywerhede (2)
Ingevoerde goedere is soms goedkoper as plaaslikegoedere (2)
Plaaslike produksie neem af as gevolg van laer vraag (2)
Verlies aan werk plaaslik omdat nywerhede toemaak/hoë werkloosheid (2)
Beperkte groei in die ekonomie/BBP stagneer (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)
[75]

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

VRAAG 4

4.1 4.1.1 Hoë orde sentrale plek (1)

4.1.2 Lae orde sentrale plek (1)

4.1.3 Hoë orde sentrale plek (1)

4.1.4 Lae orde sentrale plek (1)

4.1.5 Hoë orde sentrale plek (1)

4.1.6 Lae orde sentrale plek (1)

4.1.7 Hoë orde sentrale plek (1) (7 x 1) (7)

4.2 4.2.1 C (Tersiêre sektor) (1)

4.2.2 D (Kwaternêre) (1)

4.2.3 A (bruto binnelandse produk) (1)

4.2.4 B (uitvoer) (1)

4.2.5 B (Sekondêre) (1)

4.2.6 C (Grootskaalse kommersiële) (1)

4.2.7 A (hulpbrongeoriënteerde) (1)

4.2.8 D (Desentralisasie) (1) (8 x 1) (8)

4.3 4.3.1 Landelike ontvolking is die afnemende aantal mense in landelike gebiede (1)
[KONSEP] (1 x 1) (1)

4.3.2 'Nou is daar vyf plase waarvan vier slegs een bewoner het.' (1)
'Die kerke verdwyn …' (1)
'… skole konsolideer' (1)
'… gemeenskappe verloor hulle identiteit' (1)
[ENIGE TWEE] (2 x 1) (2)

4.3.3 (a) Konsolidasie van kleiner ekonomiese plaaseenhede (1)
Kommersiële boere koop grond by bestaansboere wat groter plaaseenhede skep/fasiliteer meganisasie (1)
ENIGE EEN] (1 x 2) (2)

(b) Meganisasie vind plaas wat die vraag na arbeiders laat afneem (2)
Werkers word dan geforseer om die landelike gebiede te verlaat om werk te vind (2)
Gesinne verloor hulle bron van inkomste en word gedwing om te verhuis(2)
[ENIGE EEN] (1 x 2) (2)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

4.3.4 Dit sal bestaans-/kommersiële)-boerdery aanmoedig en dus voedsel-sekerheid en meer werksgeleenthede skep (2)
Dit sal grond na mense oordra wat hulle sal aanmoedig om in die landelike gebiede te bly (2)
Dit sal grond teruggee aan mense en hulle dus aanmoedig om na die landelike gebiede terug te keer of te bly (2)
Dit bied gemeenskappe die geleentheid om inkomste te skep en dienste in landelike gebiede te verbeter (2)
Dit stel gemeenskappe in staat om grond uit te verhuur vir kommersiële doeleindes en vervolgens meer werksgeleenthede skep (2)
Dit kan voorkom dat mense van grond wat deur ander mense in landelike gebiede besit word, afgedwing word (2)
[ENIGE VIER] (4 x 2) (8)

4.4 4.4.1 Wanneer mense grond beset waarop geen dienste aangebied word nie en bou met 'n verskeidenheid materiaal wat beskikbaar is (Leerders kan na onwettige grond verwys) (1)
[KONSEP] (1 x 1) (1)

4.4.2 Werksverskaffing (1)
Water (1)
Elektrisiteit (1)
Skole (1)
Sanitasie (1)
Gesondheidsorg (1)
Afvalverwydering (1)
Formele behuising (1)
Beplande paaie (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 1) (2)

4.4.3 Die informele nedersetting het 'n hoër digtheid van geboue (1)
Die informele nedersetting het geen behoorlike paaie nie (1)
Huise is kleiner (1)
Erwe is kleiner (1)
Hoër digtheid/oorbevolking (1)
Meer plantegroei in **B** as in **A** (1)
B vertoon beplanning en **A** is onbeplan (1)
[ENIGE TWEE. AANVAAR OOK DIE TEENOORGESTELDE PERSPEKTIEF] (2 x 1) (2)

4.4.4 Nywerhede vir indiensneming (1)
Hoofpad (1)
Formele nedersetting bied informele werksgeleenthede (1)
Oop/Onbesette grond beskikbaar (1)
Beskikbaarheid van dienste (1)
[ENIGE TWEE] (2 x 1) (2)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

4.4.5 Mense van nedersetting **A** sal maklik werksgeleenthede by nedersetting **B** kry (2)
Naby aan werk en bespaar dus tyd (2)
Nabyheid aan werk verminder vervoerkoste (2)
Toeganklik vir dienste soos skole en winkels in die formele nedersetting (2)
Toeganklik vir sosiale en godsdienstige dienste soos kerke en parke in die formele nedersetting (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)

4.4.6 Hervestig bewoners van informele nedersetting in gebiede waar hulle selfhelphuise kan bou (2)
Maak grond beskikbaar om informele huise te bou (2)
Voorsien terrein en diens erwe (2)
Voorsien HOP-huise aan inwoners van informele nedersettings (2)
Streng wetgewing wat die groei van informele nedersettings voorkom (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)

4.5 4.5.1 Om buitelandse kapitaal te verdien (1)
Ondersteun plaaslike mielieprysе vir volhoubare mielieproduksie (1)
[ENIGE EEN] (1 x 1) (1)

4.5.2 Laagste – 2016 (1)
Hoogste – 2017 (1) (2 x 1) (2)

4.5.3 Stapeldieet vir baie Afrikalande (2)
SA produseer hoër gehalte mielies as ander mededingende lande (2)
gebruik as bymiddel in die produksie van ander voedsel (2)
Mielies word teen 'n bekostigbare prys verskaf (2)
Die klimaatsfaktore in die buiteland is nie bevorderlik vir produksie nie (2)
[ENIGE EEN. AANVAAR OOK DIE TEENOORGESTELDE PERSPEKTIEF]
(1 x 2) (2)

4.5.4 Klimaatsfaktore soos droogtes, vloede, onbetroubare reënval (2)
Veldbrande (2)
Siektes (2)
Klimaatsverandering (2)
Onsekerheid oor grondhervorming (2)
Gronderosie/minder bewerkbare grond/meer onvrugbare grond (2)
[ENIGE EEN] (1 x 2) (2)

4.5.5 Minder inkomste uit uitvoere geskep (2)
Verhoging van mielieprys vir plaaslike inwoners (2)
Daling in BBP as gevolg van daling in verkope (2)
Groter werksverliese (2)
Ekstra koste sal aangegaan word om voedsel in te voer om vir die tekort op te maak (2)
Verhoogde produksiekoste aangesien geneties gemodifiseerde (GM) gewasse as meer stabiele produksie beskou word (2)
Afname in grondstowwe vir vervaardiging (2)
Koopkrag van boere en plaaswerkers verminder (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

4.5.6 Die regering moet boere subsidieer (2)
Belê meer geld in navorsing en landbouproduksie om produksie te verhoog(2)
Bespoedig die proses van grondhervorming om meer boere op plase te vestig (2)
Moedig die gebruik van geneties gemodifiseerde gewasse aan want dit groei onder meer geharde toestande (2)
Wateroordragskemas sal produksie bevorder (2)
Vaardigheidsopleiding vir ontluikende boere (2)
Verbeter toeganklikheid tot markte om goedere te verkoop (2)
Maak navorsing oor veranderende weerpatrone/klimaat toeganklik vir alle boere (2)
ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)

4.6 4.6.1 2de (1) (1 x 1) (1)

4.6.2 ' Die vervaardigingsektor is op uitvoer ingestel, (1) met amper 'n derde van Suid-Afrika se uitvoergoedere wat in KwaZulu-Natal vervaardig word' (1)
PUNTE VIR DIE EERSTE OF DIE TWEEDE GEDEELTE VAN DIE AANHALING] (1 x 1) (1)

4.6.3 gediversifiseerd (1) (1 x 1) (1)

4.6.4 'n Groot vaardigheidsbasis om geskoolde en ongeskoolde arbeidsmag te voorsien (2)
Goeie infrastruktuur om grondstowwe en klaargoedere in- en uit te voer (2)
Wêreldvraag na skepe skep geleenthede vir uitbreiding (2)
Kusligging is gunstig vir die skeepsbedryf (2)
[ENIGE TWEE] (2 x 2) (4)

4.6.5 Meer werksgeleenthede word geskep (2)
Vermindering van armoede omdat mense werk het (2)
Groter inkomsteresultate en verbeterde lewenstandaard (2)
KZN tuismark sal sterker word soos wat mense meer geld kry (2)
'n Styging in uitvoer van goedere sal plaasvind (2)
Styging in buitelandse inkomste soos wat uitvoer vermeerder (2)
Dit moedig die groei van bruto binnelandse produksie aan (2)
Hoë vlak van industrialisasie lok buitelandse belegging (2)
Meervuldiger-effek lei tot verdere ekonomiese ontwikkeling (2)
Lei tot ontwikkeling van nuwe veredelingsinisiatiewe ('beneficiation') (2)
Aaneengeskakelde nywerhede word ontwikkel om groot nywerhede te ondersteun (2)
[ENIGE VIER] (4 x 2) (8)
[75]

TOTAAL: 225

Kopiereg voorbehou